

Carl-Göran Ekerwald: ”Fördelen med att bli gammal är att inte ha någon framtid”

Författaren Carl-Göran Ekerwald fyller 100 i år och har varit en mycket produktiv författare. Vi gör en intervju om hur skrivlivet förändrats genom åren Foto: Thomas Karlsson

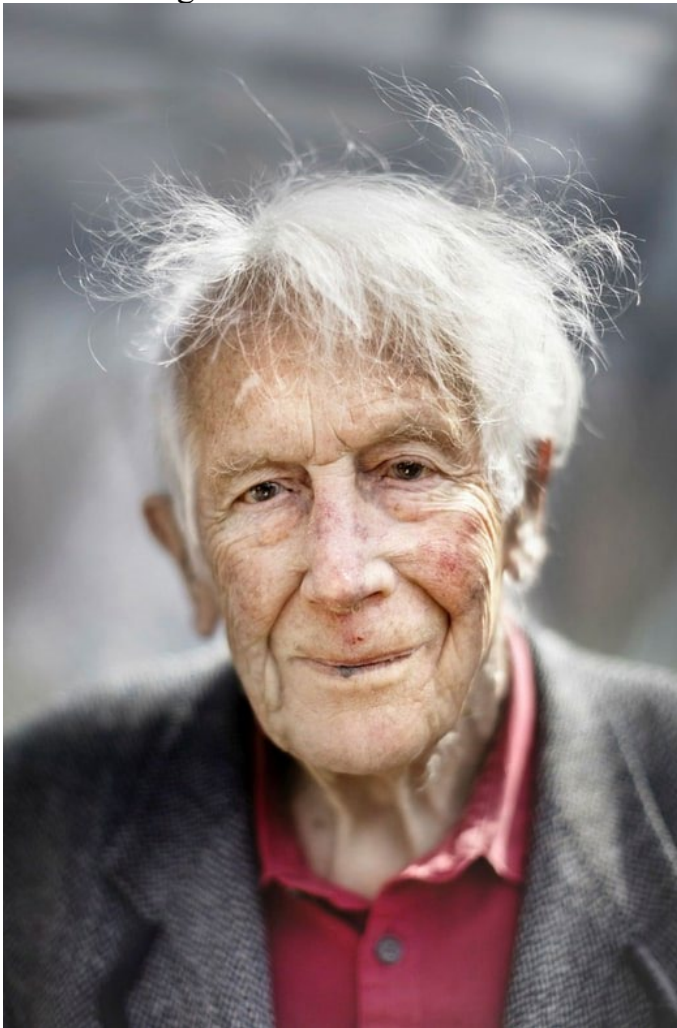
I den nya boken ”Fördelen med att bli gammal” berättar författaren Carl-Göran Ekerwald hur livet för en blivande 100-åring ser ut. Han fyller ett jämnt sekel dagen före nyårsafton och inspirationen att skapa är fortfarande hög.

– Men jag är beredd att sluta när som helst. När vi sitter och pratar här skulle vara helt okej, säger han.

När Carl-Göran Ekerwald tar emot i sitt hem bjuds det på coca-cola och bullar i köket. Han har tröttnat på att koka kaffe eller te. Hemmet, i byn Lagga utanför Knivsta där han bott sedan 2007, är en röd enplansstuga med vita knutar och altan. I huset bredvid har ett av barnbarnen precis flyttat in med sin familj. Två av barnbarnsbarnen leker ofta i den gemensamma trädgården som Ekerwald överblickar från altanen. På andra sidan vägen bor hans dotter.

Åldern till trots lever han ett aktivt liv, även om tempot har dragits ner. Dagarna före DN:s besök var den värmländska poeten Bengt Berg där. ”Vi drack en hel del och hade väldigt trevligt”, säger Ekerwald. Under sommaren ska han hålla föredrag i Jämtland om konstnären och vännen Bertha Hansson och väggarna i hans vardagsrum pryds av flera verk av henne. Över pianot hänger ett fotografi av Eric

Hermelin vars översättningar av persisk poesi nämns som en "vändpunkt" när han som 16-åring kom i kontakt med dem.

Ekerwald har cancer men bedöms för gammal för en operation. Foto: Thomas Karlsson

Sedan debuten med novellsamlingen "Elden och fågelungen" 1959 har Ekerwald i snitt gett ut en bok om året: romaner om småstadslivet, dikter om kärlek och relationer, biografier om Goethe, Nietzsche och Shakespeare. Sammanlagt närmare 60 titlar, samt en mängd artiklar och översättningar. Han var aktiv som kulturskribent på DN i många år. De inledningar han skrev i "Persiska antologin", en samling av Eric Hermelins översättningar av persisk poesi som kom ut 1976, beskriver han som en av sina största bedrifter.

"Fördelen med att bli gammal" (Karneval) kommer ut vid midsommar och innehåller korta avsnitt om hur det är att vara 100. Hur dagarna ser ut och vad man sysslar med. Att bli gammal skrämmer inte Ekerwald, tvärtom, han säger sig vara "mycket nöjd".

– Jag är beredd att sluta när som helst. Nu när vi sitter och pratar här skulle vara helt okej. När åskan går sitter jag här ute och håller upp bröstet mot himlen och säger: "Här, kom blixt!" Fördelen, den stora fördelen med att bli gammal är att inte

ha någon framtid, det är lyckligt. Först nu börjar man känna vad livet är, det har en viss smak va! Att inte behöva tänka på planer och idéer. Du sitter på förintelsens tröskel, säger han.

Han är redan i gång med nästa projekt; att skriva om berusning, om människans ständiga behov att ”glömma bort sig själv”. Inspiration har han hittat i Bibeln, som han läst sedan tioårsåldern.

– Religion har inget med trosbekännelse att göra som jag ser det. Det är något annat som är väldigt svårbestämt. Gud finns inte. Om Gud funnits hade vi slagit ihjäl honom för länge sedan, människan är sådan.

Relationen till både Bibeln och Koranen är påfallande genom Ekerwalds författarskap, något som kan verka paradoxalt.

– Jag tycker om Koranen och jag tycker om Islam. Bibeln är en av mina absoluta favoritböcker. Men jag har ingen egen ståndpunkt.

Han berättar att Augustinus säger att den som inte känner Gud känner honom bäst. Den tanken tilltalar honom. Han benämner också den medeltida persiska poeten Rumi som sin ”andliga föda”.

– Om man läser mycket Rumi får man klart för sig att vad människan tycker och tänker har väldigt lite betydelse. Titta här, jag läste en sådan fin rad: ”Dansa liksom asplövet, i längtan efter himlen”. Du vet hur aspens blad skälver i vinden.

Foto: Thomas Karlsson

Ekerwald beskriver sig som ”vimmelkantig” och liksom i förbifarten nämner han att han har cancer i tjocktarmen. Han bedöms vara för gammal för operation och själv säger han att han inte märker något av den. Han verkar smått oförstående inför vad det är som gjort att han blivit så gammal. En halvtimmes promenad varje morgon ”upp och ned för en brant backe” och att äta vitlök och purjolök varje dag, ”det är kanske det som är hemligheten?”

Jag har aldrig drömt om att bli författare eller att bli gammal eller någonting

Samtidigt säger han att han röker cigariller och dricker vin och starksprit dagligen och det tänker han fortsätta med så länge det smakar gott. Huvudet är fortfarande skarpt och så länge han har synen vill han inte klaga.

– Jag är ju en läsare. På 1800-talet betydde det ordet att man var frikyrklig och nykterist men jag är varken det ena eller det andra. Jag har aldrig tröttnat på att läsa. Jag har läst betydligt mer än vad jag har skrivit.

På frågan om han har något råd till aspirerande författare svarar han avväpnande rakt: Ansträng dig inte eller planera för mycket. Sätter du upp mål är det stor risk att du ändå inte blir nöjd när du når dem. Undvik fåfång strävan.

– Jag kan säga att jag egentligen inte har strävat åt något håll. Jag har aldrig drömt om att bli författare eller att bli gammal eller någonting. Den underliggande principen för mitt skrivande är ju vad jag har upplevt och vad jag har tänkt i mitt liv, mina erfarenheter.

Foto: Thomas Karlsson

Han pekar mot ett citat som sitter uppsatt ovanför dörren in till sovrummet. Där står det på persiska: Gå, bär din börda.

– Jag har någon sorts raseri i mig som jag skäms väldigt över. Det är ett dåligt karaktärsdrag. Min börda är mitt dåliga uppträdande mot de kvinnor jag bott ihop med, att jag inte varit kärleksfull. Jag har varit hårdhärtad. Inte ska du skälla på den du lever ihop med, det är en gåva att du har någon.

Ett avsnitt i "Fördelen med att bli gammal" handlar om demens. Ekerwald levde tillsammans med Anna Westerberg från att de var 16 år. De var gifta i 69 år. De sista tio åren präglades av att Anna drabbats av alzheimer och Ekerwald menar att det är olämpligt att kalla demens för en sjukdom.

– Det är ett alldeles naturligt mänskligt tillstånd. Som en blomma som vissnar, det vissnade tillståndet är ju också ett tillstånd. Vi borde ha en större förståelse för att vi har olika livsformer. Att vara "normal" är en livsform, att bli gammal är en annan livsform, det är ingen sjukdom. Man kan vara frisk fast man är dement, säger han.

Även livets mindre vackra sidor har en plats och borde ses som något självklart menar han. Livet i sig är en motsägelse, något som ofta tas upp i Ekerwalds böcker.

– Hela detta som pågår och som är livet på jorden är märkvärdigt, lärorikt, svårförståeligt. Och just därför är det angenämt. Det är fullkomligt obegripligt ju, man kan inte se någon avsikt eller mening eller någonting. Vi måste betrakta oss som växter, som djur, mer är det inte, säger han.

Foto: Thomas Karlsson

Han citerar medeltidsmystikern Jacob Böhme som säger att jorden är skapad av vrede, tanken att det onda måste finnas för att vi ska kunna uppfatta även det goda. Viljan att bli ”hygglig” säger Ekerwald infinner sig när vi upptäcker hur olyckliga vi blir av att vara onda. Att ”vända andra kinden till”, den tanken tycker han är ”vidunderlig”.

Fördelen med att bli gammal, säger han, är att varje dag är en rikedom. Utan förpliktelser, utan tvång. Ett liv i full frihet. Ekerwald berättar att författarvännen Jan Fridegård trodde att alla svenskar som dog skulle återfödas i Indien, ”för att lära sig veta hut”. Självt säger han att när den dagen kommer kan vi möta honom i ”icke-varat”.

– Jag vet inte, jag bekymrar mig inte, jag får väl lov att bli häpen och se vad som händer. En del dör ju när de sitter och skiter, så det är farligt om man anstränger sig för häftigt. Men det får komma som det kommer. Jag tar emot det. Det blir en befrielse.

Fakta. Carl Göran Ekerwald

Föddes i Östersund 1923. Han blev lärare och senare rektor efter att ha studerat vid Uppsala universitet. 1986 blev han hedersdoktor vid Umeå universitet.

Debuterade med novellsamlingen ”Elden och fågelungen” 1959. Förutom att ha skrivit en lång rad romaner och noveller har han också varit en aktiv kulturjournalist.

Vid midsommar släpps hans senaste bok, ”Fördelen med att bli gammal”.